

dr hab. Paweł Polak, prof. UPJPII
Wydział Filozoficzny
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
ul. Kanonicza 9
31-002 Kraków

**Recenzja dorobku naukowego p. dra Pawła Stacewicza
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

W skład dorobku przedstawionego do oceny przez p. dra Pawła Stacewicza wchodzi 14 recenzowanych artykułów naukowych tworzących cykl pt. „Filozoficzne zagadnienia obliczalności cyfrowej i analogowej jako zagadnienia centralne światopoglądu informatycznego”, który stanowi główne osiągnięcie naukowe Habilitanta. Przedstawione zostały również dodatkowe osiągnięcia naukowe opublikowane w innych recenzowanych publikacjach filozoficznych autorstwa lub współautorstwa P. Stacewicza.

Dorobek spełnia zatem wymogi ustawowe oraz w całości stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny filozofia. Zatem w świetle przepisów Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zm. wnioskuję o nadanie stopnia doktora habilitowanego dla p. dra Pawła Stacewicza.

Uzasadnienie

Przedstawiony dorobek naukowy obejmuje dyscyplinę filozofia, do dyscypliny tej można bez wątplenia przypisać również zgłoszone prace i dokonania o charakterze interdyscyplinarnym. Dorobek ten mieści się dokładnie w zakresie moich zainteresowań badawczych związanych z filozofią informatyki.

Szczegółową ocenę dorobku przeprowadziłem grupując dokonania pod względem tematycznym, co pozwala na adekwatną ocenę znaczenia i wpływu zgłoszonych publikacji na dyscyplinę filozofia.

Ocena cyklu publikacji

Głównym osiągnięciem naukowym zgłoszonym do oceny jest cykl publikacji pt. „Filozoficzne zagadnienia obliczalności cyfrowej i analogowej jako zagadnienia centralne światopoglądu informatycznego”. Cykl składa się z 14 artykułów opublikowanych w latach 2015-2024. Warto wskazać, że kluczowa dla tego cyklu koncepcja światopoglądu informatycznego została sformułowana nieco wcześniej w monografii: Stacewicz Paweł, Marciszewski Witold, *Umysł-Komputer-Świat. O zagadce umysłu z informatycznego punktu widzenia* (2011), koncepcja ta była rozwijana również i w pracach, które nie znalazły się we wspomnianym cyklu. Wskazuje to, że konstrukcja cyklu tematycznego jest przemyślana, zwarta i stanowi jedno z wielu dokonań Habilitanta.

Koncepcja światopoglądu informatycznego jest oryginalnym pomysłem P. Stacewicza i W. Marciszewskiego. Widać w niej silnie inspiracje koncepcją filozofii naukowej z kręgu Szkoły Lwowsko-Warszawskiej, choć należy zaznaczyć, że różni się w istotnych punktach od propozycji głównych reprezentantów tej Szkoły, np. Kazimierza Twardowskiego. W Szkole Lwowsko-Warszawskiej światopogląd pełnił bowiem rolę komplementarną dla filozofii – jako źródło subiektywnego obrazu świata, którego nie da się odpowiednio uzasadnić. Rozumienie światopoglądu w ujęciu Stacewicza i Marciszewskiego jest obiektywistyczne (lub przynajmniej pozaindywidualne), co zbliża ich jednak raczej do tradycji filozofii przyrody, która jako część metafizyki szczegółowej miała dostarczać właśnie takiego obrazu świata. Jest to jednak próba pod wieloma względami oryginalna, inspirowana analitycznymi koncepcjami z obrębu Szkoły Lwowsko-Warszawskiej, w wyjątkowy sposób definiująca choćby sam światopogląd.

Stacewicz ujmuje tę kluczową koncepcję następująco: „informacyjny światopogląd w znaczeniu abstrakcyjnym – nazwijmy go IWV – należy zdefiniować jako klasę wszystkich możliwych światopoglądów (zestawów przekonań) określonych przez specjalnie wybrane pytania inspirowane informatycznie” (*The Informational Worldview and Conceptual Apparatus*, s. 269)¹. Dodaje do tego jeszcze następujące wyjaśnienie: „Zawierając to w jedno syntetyczne ujęcie, światopogląd informacyjny można zdefiniować jako pewien rodzaj poglądów przedfilozoficznych, które mają podstawy naukowe i wynikają z silnego przekonania, że kluczową rolę w opisywaniu świata i relacji między człowiekiem a światem odgrywają pojęcia z zakresu technologii informacyjnej (takie jak dane, kod, algorytm lub obliczalność)” (tamże)². Światopogląd ten jest pochodną świadomości informatycznej, która rodzi się za pośrednictwem przez techniki

1 Tłum. własne. W oryginale: „an informational worldview in the abstract sense—let us call it IWV—should be defined as the class of all possible worldviews (sets of beliefs) determined by specially selected, informationally inspired questions”.

2 Tłum. własne. W oryginale: „Using a single synthetic formula, an informational worldview can be defined as a certain type of pre-philosophical views which are scientifically grounded and which derive from a strong belief that the key role in describing the world and the relationship between man and the world is played by information technology concepts (such as data, code, algorithm, or computability)”.

informacyjne kontaktu ze światem. Celem takiego światopoglądu nie jest ani apologetyka naukowa, ani typowe dla XIX i XX-wiecznych światopoglądów generowanie sporów o znaczeniu politycznym. Światopogląd ten ma na celu racjonalizację obrazu świata i racjonalizację postępowania ludzi w świecie dogłębnie przetworzonym przez technonaukę.

Światopogląd – w rozumieniu Marciszewskiego – odróżniany jest również od filozofii, ale inaczej niż to czynił Twardowski. Tutaj światopogląd jest zbiorem tez dotyczących obrazu świata stworzonych spontanicznie w kontakcie ze światem i techniką. Filozofia jest zaś opracowaniem tego światopoglądu. Przy takich deklaracjach programowych W. Marciszewskiego łatwo zauważyć, że cykl publikacji P. Stacewicza jest próbą właśnie takiego systematycznego opracowania wybranych aspektów świadomości informatycznej i światopoglądu informatycznego, która ma na celu budowę filozofii informatyki. W zamierzeniach jest to więc próba realizacji ważnego i oryginalnego programu filozoficznego odwołującego się z konieczności do informatyki i innych nauk. Jednocześnie Stacewicz redefiniuje pojęcie światopoglądu na potrzeby interesującego go światopoglądu informatycznego, który w istocie jest pewną nowoczesną formą znanego z historii światopoglądu naukowego lub filozofii przyrody (tego jednak autor nie akcentuje i nie podejmuje dalszych analiz porównawczych).

Konsekwencją takiego zdefiniowania celu badań filozoficznych jest to, że powinny skupić się w pierwszej kolejności na filozoficznej analizie fundamentalnych koncepcji światopoglądu informatycznego. Obecnie najbardziej popularne są dwa podejścia: uznanie za fundamentalne pojęcia informacji lub uznanie za fundamentalne pojęcia obliczania (*computing*). Alternatywa wskazuje, że możliwe jest oparcie światopoglądu na obu pojęciach. Paweł Stacewicz wybrał dla swoich analiz jako fundamentalne pojęcie obliczania, co dobrze współgra z inspirowanym podejściem Leibniza pankomputacjonizmem W. Marciszewskiego. Przyjęcie zatem za podstawowe pojęcia obliczania jest więc również wkładem w analizę podstaw tego rodzaju poglądów metafizycznych, choć Stacewicz raczej jest ostrożny wobec metafizycznego maksymalizmu typowego dla pankomputacjonizmu Marciszewskiego. Różnicę podejścia można określić też następująco: o ile Marciszewski wychodzi od racjonalizmu Leibniza jako fundamentalnej inspiracji, tak Stacewicz wychodzi od inspiracji płynących z samej informatyki. Są to więc dwie niezależne drogi, które okazały się doskonale do siebie pasować jako ujęcia komplementarne. Warto też nadmienić, że koncepcję obliczeń Stacewicz rozumie w klasycznie rozumianym kontekście algorytmicznym, co również odróżnia go od Marciszewskiego uznającego nieklasyczne koncepcje obliczeń nieskończonościowych. Mam nadzieję, że dzięki tej analizie jaśniejsza stanie się kwestia oryginalności i indywidualności dokonań P. Stacewicza.

Wkład Pawła Stacewicza do precyzacji koncepcji światopoglądu informatycznego uważam za istotny. Zwrócił on uwagę na przekonaniowy charakter światopoglądu informatycznego i jego społeczny, ponadjednostkowy charakter. Słabością analiz Stacewicza jest brak osadzenia ich w

kontekście historii filozofii. Odróżnienie obrazu świata od elementów przekonaniowych jest ważne, ale zawężenie światopoglądu tylko do tych drugich jest arbitralne i nieuzasadnione. Sięgając choćby do *Małej encyklopedii filozofii* (1997) można przeczytać, że światopogląd to „system ogólnych twierdzeń, sądów, przekonań i ocen, za pomocą których człowiek tłumaczy naturę świata” (s. 461). Autor tego hasła, Józef Dębowski zwracał uwagę na konieczność uwzględnienia obok obrazu świata i poglądów dotyczących człowieka również systemu wartości. Nie wiadomo dlaczego Stacewicz marginalizuje kwestie antropologiczne i pomija aksjologiczne. Innymi słowy – to co nazywa światopoglądem jest koncepcją bardzo silnie ograniczoną i zredukowaną. Oczywiście jest szeroka literatura na ten temat, warto choćby zwrócić uwagę na publikację (Elena Paola Carola Alessiato; „What is a Worldview? Some Suggestions from the History of the Concept”. *Negotiation Journal* 2022; 38 (3): 397–404) wydaną przez MIT Press, zatem również powiązaną z uczelnią techniczną.

Wspomniane ograniczenie to chyba najważniejsza słabość rozwiązania przyjętego przez Stacewicza, ale nie przekreśla ona zupełnie wagi uzyskanych wyników, zwłaszcza w kwestiach szczegółowych. Przecież światopogląd naukowy jest istotną częścią kultury, a te wątki wiążące badania z szerszymi zagadnieniami kultury zdają się być systematycznie pomijane w dotychczasowej refleksji. To istotna różnica między stanowiskiem Stacewicza i Marciszewskiego. Ten ostatni widzi bowiem kwestie światopoglądu informatycznego w bardzo szerokiej perspektywie.

Warto zauważyć, że odwołania Stacewicza do historii są selektywne i służą jedynie uzasadnieniu wybranego stanowiska (uwaga ta dotyczy rozważań wokół światopoglądu informatycznego, a nie dotyczy późniejszych prac nad poglądami Turinga). Brakuje rzetelnej, krytycznej analizy tego, czym było pojęcie światopoglądu w filozofii XIX i XX wieku. Odróżnienie i uzasadnienie własnej koncepcji w świetle istniejących koncepcji światopoglądu i filozofii światopoglądowej jest koniecznym elementem rozważań. Stacewicz zdaje się projektować pojęcie światopoglądu nie zauważając, jak bardzo obciążone jest ono tradycją filozoficzną. Rozważania nad światopoglądem informatycznym są więc z jednej strony ważne, a z drugiej niestety dość jednostronne i brak im krytycznego pogłębienia.

Oczywiście autor może dość swobodnie definiować używane pojęcia, ale niestety nie odnosząc się do zastanego ich rozumienia powoduje, że jego rozważania zawieszono zostają w semantycznej izolacji od reszty filozofii, co w historii zdarzało się, ale z reguły wiodło albo do ideologizacji takiej filozofii albo do uwiądnięcia danego nurtu refleksji. Warto więc w tym miejscu sformułować to ostrzeżenie, aby ta ważna refleksja nie okazała się w przyszłości ślepym zaułkiem. Styl Stacewicza typowy jest dla filozofujących naukowców celnie dostrzegających zagadnienia filozoficzne w nauce oraz filozoficzne założenia nauki, mających natomiast pewne problemy z osadzeniem tej refleksji w kontekście historycznym. Biorąc pod uwagę ten aspekt Stacewiczowi

blżej metodologicznie do przedstawicieli Koła Wiedeńskiego i późniejszych nurtów analitycznych niż do filozofów ze Szkoły Lwowsko-Warszawskiej. Odmienne style filozofowania nie są oczywiście źródłem zarzutu, ale chciałbym zwrócić, że znając ograniczenia pewnego stylu warto krytycznie uwzględnić je w dalszej refleksji.

Uważam, że wskazane powyżej zagadnienia powinny zostać podjęte w przyszłości przez Habilitanta, bo przyjmowana przez niego rama pojęciowa jest dla niego ewidentnie wygodna, ale wymaga jeszcze dalszego dopracowania koncepcyjnego. Niemniej zwrócenie uwagi na zagadnienia informatycznego obrazu świata i jego kulturowych konsekwencji jest ważne i ma doniosłe znaczenie dla współczesnej filozofii polskiej. Zatem pomimo zastrzeżeń natury ogólnej uważam tę część dokonania Stacewicza za wartościową, a zastrzeżenia stawiam w tym celu, aby wskazać ważne kierunki dla dalszych prac, które powinny być kontynuowane.

W kwestiach szczegółowych dotyczących koncepcji światopoglądu informatycznego Habilitant czuje się zdecydowanie pewniej i właśnie te analizy zasługują na wyróżnienie. Szczególnie ważna jest kwestia rozszerzenia koncepcji algorytmu, zgodnie z dyskusją, która toczy się w ramach *computing science*. Silną stroną rozważań Stacewicza jest wyjście poza paradygmat klasyczny, wprowadzanie precyzyjnych dystynkcji pojęciowych i odwołania do konkretnych problemów, słabą stroną – brak skonfrontowania własnych prac z innymi istniejącymi opracowaniami na ten temat i brak dobrego uzasadnienia przyjętych rozwiązań, które wyglądają na niekrytyczne.

Wprowadzone dystynkcje i analizy zagadnienia obliczeń analogowych uważam za bardzo ważne, podobnie jak prowadzone przez Stacewicza analizy metodologiczne. Widać tutaj bardzo dobrą znajomość informatyki „z pierwszej ręki” i dobre wycucie filozoficznych problemów w informatyce. Oryginalnym wkładem Stacewicza jest również ukazanie ewolucji pojęcia analogowości w informatyce: od analogonu do pojęcia ciągłości. Bardzo ważne jest też uwzględnianie w kontekście rozważań zagadnienia nieskończoności aktualnej, która unikana jest przez wielu filozofów informatyki zawężających ją tylko do paradygmatu turingowskiego. Słabością tych rozważań jest oparcie ich na niejasnym pojęciu analogii i niejasnym pojęciu ciągłości. Oba pojęcia doczekały się bardzo szerokiej literatury zarówno w filozofii, gdzie koncepcja analogii jest jednym z fundamentalnych pojęć metodologicznych, podobnie jak z pojęciem ciągłości, które było analizowane zarówno z punktu widzenia matematyki jak i filozofii. Można podejrzewać, że cytując Jerzego Myckę autor przyjmuje jego rozumienie ciągłości w kontekście obliczeń, ale to tylko domysły. Wydaje się bowiem, że prace Stacewicza są próbą refleksji filozoficzno-metodologicznej nad koncepcjami obliczeń ciągłych w ujęciu J. Mycki. Prace Stacewicza mają duży walor analityczny, choć pozostawiają pewien filozoficzny niedosyt związany z brakiem nawiązywania do szerszych problemów filozoficznych, typowy zresztą dla ściśle zawężonej perspektywy filozofii analitycznej. Widać w tym dużą niezależność Stacewicza od

Marciszewskiego, który przyjmuje o wiele szerszą perspektywę filozoficzną. Wartości prac Stacewicza należy się zatem doszukiwać w głębokości analizy. I tutaj można mieć pewne zastrzeżenia – jak na prace analityczne poziom analizowanych przykładów jest dość ogólny.

Wiele z powyższych mankamentów udało się uniknąć w bardziej szczegółowych pracach dotyczących obliczalności analogowej i cyfrowej w kontekście konkretnych problemów naukowych. Praca *O redukcji informacji do danych* przynosi pogłębione analizy koncepcji informacji w kontekście obliczeniowym (zauważmy tutaj dla porządku, że np. ujęcie Shannona dokonywane było w kontekście komunikacyjnym). To próba doprecyzowania pojęcia informacji, stanowiąca ważny wkład w dyskusję toczącą się w Polsce i na świecie. Słabością tych analiz jest natomiast brak uwzględnienia szerokiej dyskusji toczącej się obecnie, zarówno w kraju jak i za granicą. Szkoda też, że jedynie szkicowo została potraktowana kwestia związków informacji traktowanej obliczeniowo z informacją ontologiczną (fizyczną).

W artykule *To Know we Need to Share – Information in the Context of Interactive Acquisition of Knowledge*, w interesujący sposób zastosowano analizy filozoficzne do rozjaśnienia znaczenia pojęcia informacji w zagadnieniach związanych z przetwarzaniem języka naturalnego. Natomiast w pracy *O informatycznej kategorii analogowości i jej stosowalności w biologii molekularnej*, wyniki analiz zastosowano do rozjaśnienia kwestii związanych z biologią molekularną. Analizowane przykłady z biologii molekularnej stanowią istotne uzupełnienie wcześniejszych rozważań nad analogowością – osadzając je w konkretnych problemach naukowych pozwalają lepiej zrozumieć koncepcje Habilitanta i wskazują ich wysoką użyteczność naukową. Można powiedzieć, że wspomniana powyżej ogólna praca o analogowości staje się zrozumiała w pełni dopiero w kontekście tych rozważań – to wskazuje, że opisywane artykuły w pełni ujawniają swe zalety dopiero jako części większej całości. Warto podkreślić tutaj cenną umiejętność P. Stacewicza do tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, w których wykorzystuje się analizę filozoficzną do porządkowania i wyjaśniania koncepcyjnych podstaw danych badań naukowych (językoznawstwo, biologia, nauki techniczne). To z pewnością silna strona działalności filozoficznej Habilitanta, godna podkreślenia w tym miejscu. Jego dorobek ukazuje przydatność wciąż mało docenianej w Polsce koncepcji filozofii stosowanej (*applied philosophy*).

Artykuł *Between Fiction, Reality, and Ideality...*, dotyka natomiast fundamentalnych kwestii informatyki i ich ugruntowania w filozofii. W tym artykule pisanym wraz z B. Skowronem widać szersze spojrzenie filozoficzne oraz dobre ugruntowanie w praktyce informatycznej. Z pewnością jest to ważne opracowanie dotyczące obiektów wirtualnych tworzonych obliczeniowo, jedno z najważniejszych w ostatnich latach jeśli chodzi o filozoficzne rozważania nad obiektami wirtualnymi. Stacewicz bardzo dobrze i przystępnie opracował informatyczne podstawy omawianych zagadnień i opracował je od strony metodologicznej. Wspomniany artykuł jest dobrym

przykładem filozofii w informatyce, pokazującym jednocześnie dlaczego współczesny informatyk powinien studiować filozofię tego typu, aby lepiej rozumieć swoją działalność.

Równie ważny jest artykuł o późnych poglądach Turinga w kwestii biologicznych inspiracji obliczeń napisany wraz z H.-J. Greifem i A. Kubiakiem. Z historycznego punktu widzenia to bardzo ważna analiza ukazująca mniej znane oblicze Turinga jako wizjonera modelowania obliczeniowego. Z punktu widzenia Stacewicza to ważna analiza źródeł światopoglądu informatycznego – prekursorskie prace ujawniają bowiem z reguły idee, które przyświecają ich sformułowaniu.

Natomiast w ostatniej pracy napisanej wraz z Greifem podjęta została doniosła współcześnie kwestia zrozumiałości i wyjaśnialności pojęć tworzonych w autonomicznych systemach sztucznej inteligencji. To kolejny przykład, który wskazuje, w jaki sposób filozoficzne rozważania tworzone w kontekście *computing science* pomagają zrozumieć tę praktykę i uchronić ją przed pułapkami i zagrożeniami wynikającymi z konceptualnych podstaw tej działalności naukowej.

Podsumowując, cykl publikacji Stacewicza przedstawia dojrzały wynik analiz dotyczących współczesnej informatyki i związanej z nią filozofii. Porządkuje on dyskusje, wprowadza odpowiednie ramy pojęciowe i ukazuje znaczenie zagadnień takich jak obliczenia analogowe i kwestia nieskończoności. Szczególnie cenne są te prace, które wiążą rozważania filozoficzne z praktyką naukową. Realizacja takiego zadania jest jednak obciążona pewnymi mankamentami, szczególnie jeśli chodzi o brak osadzenia dużej części analiz w kontekście historycznym i częsty brak uzasadnienia przyjmowanych rozwiązań. Należy jednak zauważyć, że zastrzeżenie to odnosi się tylko do najwcześniejszych prac. Najnowsze opracowania (publikowane w prestiżowych czasopismach) znamionuje już odpowiednie osadzenie rozważań w kontekście historycznym. Można więc łatwo dostrzec pozytywną ewolucję stylu filozofowania Habilitanta, co dobrze świadczy o tym, że prace nad tym projektem przyczyniły się do wzrostu dojrzałości rozważań filozoficznych. Główne dokonanie oceniam zatem jako wartościowe z punktu widzenia filozofii, a uwagi kieruję po to, aby badania zostały pogłębione i rozszerzone w przyszłości, dostrzegając znamiona rozwoju filozoficznego i duży potencjał naukowy P. Stacewicza.

Ocena pozostałych dokonań naukowych

W okresie od doktoratu P. Stacewicz opublikował trzy monografie, z czego jedna oparta jest na doktoracie, druga napisana wraz z W. Marciszewskim wprowadza tematykę światopoglądu informatycznego, natomiast trzecia rozwija zagadnienie pojęć jako funkcji decyzyjnej. Ta ostatnia jest ważną analizą pojęć z punktu widzenia obliczeniowego (a zatem dotyczy tego, w jaki sposób pojęcia mogą funkcjonować w systemach sztucznej inteligencji). To ważna systematyzacja problemu i stanowi kolejne ważne dokonanie Habilitanta.

W innych pracach Habilitanta podejmowane są również zagadnienia z zakresu filozofii sztucznej inteligencji, a zwłaszcza kwestia zaufania do systemów AI (wraz z K. Sołoduchą) oraz analiza pojęcia autonomii w kontekście systemów AI.

Za cenny wkład do badań nad historią filozofii informatyki zaliczam pracę *Turing's Biological Philosophy: Morphogenesis, Mechanisms and Organicism* (2023) napisaną wraz z H.-J. Greifem oraz A. Kubiakiem.

Ocena pozostałej działalności

Koncepcję światopoglądu informatycznego Stacewicz nie tylko analizuje z teoretycznego punktu widzenia, ale próbuje ją rozwijać również poprzez działania praktyczne. Podejmowane przez niego inicjatywy są próbą testowania adekwatności i użyteczności wprowadzanych koncepcji. Działania na rzecz rozwoju filozofii w kategoriach informatycznych jest odważną i oryginalną próbą wzbogacenia współczesnej filozofii polskiej. Oczywiście nie wszyscy filozofowie muszą być informatykami, ale wciąż niewielu jest w Polsce filozofów, którzy potrafią kształtować filozofię w kontekście dokonującej się rewolucji informatycznej. Stacewicz proponuje i wciela w czyn innowacje metodologiczne, jak np. dotyczące wirtualnego forum dyskusji filozoficznych z zakresu filozofii informatyki – *Cafe Aleph*. Warto docenić też inną działalność popularyzatorską, jak choćby na łamach czasopisma *Filozofuj!*.

Działalność konferencyjna i odczytowa Stacewicza jest obfita – we wniosku zgłosił 33 referaty podczas konferencji krajowych i międzynarodowych oraz 19 wystąpień na seminariach. Brał również udział w organizacji aż 15 konferencji, w tym również międzynarodowych jak prestiżowa *7th International Conference on the History and Philosophy of Computing* (HaPoC-7).

Paweł Stacewicz brał udział w pracach dwóch zespołów badawczych, których projekty finansowane były poprzez granty NCN oraz w zespole naukowo-popularyzatorskim „Archipelag Matematyki”. Biorąc pod uwagę realia uprawiania filozofii w Polsce tego można uznać, że jest to dowód znaczącego doświadczenia współpracy w ramach zespołów badawczych. Paweł Stacewicz angażuje się również w wiele innych grup badawczych działających przy WAIiNS PW:

- Filozofia informatyki;
- Humanistyczne aspekty sztucznej inteligencji;
- Międzynarodowe Centrum Ontologii Formalnej;
- międzyuczelniane Seminarium Filozofii Nauki.

Realizował również projekt popularyzujący naukę: „MiNI-Akademia Matematyki”.

Warto zwrócić również na współpracę z innymi ośrodkami, która wyraża się w stażu w UAM (2024) oraz we współpracy z Instytutem Podstaw Informatyki PAN w Warszawie. Innym wymiarem współpracy jest współtworzona przez niego seria konferencji „Filozofia w informatyce”, która jest miejscem grupującym większość polskich filozofów informatyki i stanowiąca

ogólnopolskie forum dyskusji i rozwoju tej gałęzi refleksji filozoficznej. W niniejszym roku odbędzie się już X edycja tego cyklu, co wskazuje jak trwała i ważna jest to inicjatywa.

Habilitant ma również doświadczenie w ocenie wniosków dla Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki oraz dla Komisji ds. Nauki PW.

Działalność naukowa P. Stacewicza została nagrodzona *Medalem Komisji Edukacji Narodowej* (2019) oraz trzema indywidualnymi i czterema zespołowymi nagrodami Rektora PW za osiągnięcia naukowe, organizacyjne i dydaktyczne.

Uwagi dodatkowe

Warto zwrócić też na wskaźniki naukometryczne, które typowe są dla dojrzałego badacza i często wskaźniki tego rzędu można spotkać u osób starających się o profesurę w naukach humanistycznych. Wskazuje to pośrednio na dużą aktywność publikacyjną i na dużą rozpoznawalność działalności naukowej Habilitanta. Niepokoić mogą jedynie niskie wartości wskaźników w bazach międzynarodowych, co wskazuje na to, że oddziaływanie jego publikacji zamyka się głównie w obszarze nauki polskiej. Warto zauważyć, że widać już jednak pewne zmiany – Habilitant zaczął publikować na łamach prestiżowych czasopism zagranicznych jak np. *Studies in History and Philosophy of Science* oraz *Philosophy & Technology*. Warto, aby na dalszych etapach rozwoju filozoficznego Habilitant zadbał o silniejsze, bardziej aktywne włączanie się w międzynarodowy obieg idei.

Podsumowanie oceny

Dorobek uzyskany przez dra Pawła Stacewicza po doktoracie jest pokaźny (3 monografie, 27 artykułów naukowych, 13 rozdziałów w monografiach zbiorowych, redakcja 7 monografii zbiorowych lub numerów specjalnych czasopism), warto dodać, że od momentu złożenia wniosku pojawiły się kolejne ważne publikacje tego autora. Jego dorobek jest zróżnicowany tematycznie, zawiera wiele nowatorskich pomysłów dotyczących analizy podstaw informatyki, jest ważnym wkładem w rozwój interdyscyplinarnych badań na pograniczu filozofii i informatyki. Mając na uwadze powyższe wnoszę, że jego dorobek stanowi istotny i wartościowy wkład w rozwój dyscypliny filozofia.

Kraków, 7.02.2026 r.

dr hab. Paweł Polak, prof. UPJPII